

नेपाल लेखारीक्षणमान ३२०

कार्ययोजना तर्जुमा र लेखापरीक्षण कार्य सम्पादनमा तथ्यगत योजना

(अन्तराष्ट्रिय गुणस्तर नियन्त्रणमान, लेखापरीक्षण पुनरावलोकन, अन्य आश्वस्तता तथा सम्बद्ध सेवाहरु घोषणाहरुको हाते पुस्तक सन् २०१० अंग्रेजी संस्करणको अनुवाद)

विषयसूची

	अनुच्छेद
परिचय	
यस ने.ले.प.मा.को क्षेत्र	१
लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा तथ्यगतता	२-६
लागू हुने मिति	७
उद्देश्य	८
परिभाषा	९
आवश्यकता	
लेखापरीक्षणको योजनामा सारयुक्त/सारभूतताको निर्धारण र यसको प्रस्तुतिकरण	१०-११
लेखापरीक्षणको कार्य प्रगतिमा दोहोर्‍याई हेर्नु	१२-१३
अभिलेखीकरण	१४
लागूगर्न सकिने तथा अन्य व्याख्यात्मक सामाग्री	
सारयुक्त/सारभूतता र लेखापरीक्षणको जोखिम	क १
लेखापरीक्षणको योजनामा सारयुक्त/सारभूतताको निर्धारण र यसको प्रस्तुतिकरण	क२- क१२
लेखापरीक्षणको कार्य प्रगतिमा दोहोर्‍याई हेर्ने	क१३

नेपाल लेखापरीक्षणमान ३२०, “कार्ययोजना तर्जुमा र लेखापरीक्षण कार्य सम्पादनमा तथ्यगत योजना” लाई नेपाल लेखापरीक्षणमान २०० को, “स्वतन्त्र लेखापरीक्षका समग्र उद्देश्यहरु र नेपाल लेखापरीक्षणमान अनुशार लेखापरीक्षणको आचरण” को संयोजनमा अध्ययन गर्नुपर्नेछ ।

परिचय

यस नेपाल लेखापरीक्षणमानको क्षेत्र

१. यस नेपाल लेखापरीक्षणमानले लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व लागू हुने सारयुक्त/सारभूत योजनाका अवधारणहरु र गरीने लेखापरीक्षणका वित्तीय विवरणहरुलाई नेतृत्व गर्दछ। नेपाल लेखापरीक्षणमान ४५०^१ले वित्तीय विवरणहरुमा सारयुक्त/सारभूत योजना कसरी लागू गरिन्छ, जानकारीमा आएको लेखापरीक्षणमान र नसुधारीएका गलत विवरणहरुको प्रभाव मूल्याङ्कन भएमा सो सम्बन्धमा व्याख्या गर्दछ।

लेखापरीक्षणको प्रसंगमा सारयुक्तता/सारभूतता

२. वित्तीय जानकारी (प्रतिवेदन) आधारशिला (Frameworks) वित्तीय विवरणहरुको तयारी र प्रस्तुतिकरणको प्रसंगमा सारयुक्तताको अवधारणामा छलफल गर्दछ। यद्यपी वित्तीय प्रतिवेदन आधारशिला (Frameworks) विभिन्न विषयहरुका सारयुक्तता/सारभूततामा छलफल गर्न सक्दछ, तीनिहरु साधारणतया: निम्न अनुसार व्याख्या गरीन्छ :

- गलत विवरणहरु, त्रुटिहरु समेतलाई सारयुक्तता/सारभूततामा लिन सकिन्छ, यदि तिनिहरु छुट्टा छुट्टै वा एकै ठांडमा, आर्थिक निर्णयको प्रभावमा युक्तिपूर्वक (यथोचित ढंगले) वित्तीय विवरणहरुको आधारमा, प्रयोक्तार्ताले अनुमान गरे बमोजिम भएमा,
- सारयुक्तता/सारभूतताको निर्णयहरु वरीपरीको घटना विवरणको अवस्थाहरुले बनाउदछ वा गलत विवरणको आकार वा प्रकृति, वा दुवैको एकिकरण (Combination) ले प्रभावित भएका हुन्छन्, र

१ ने.ले.प.मा. ४५०, "लेखापरीक्षणमा गलत विवरणहरुको मूल्याङ्कनको चिनारी"

- वित्तीय विवरणहरूका प्रयोगकर्ताले वस्तुहरूको वारेका निर्णयहरू वित्तीय विवरणहरूमा प्रयोगकर्ताको सामुहिक चाहानाको सामान्य विचारणीय रूपमा आधारित हुन्छन् । व्यक्तिगत विषेश प्रयोगकर्ताले गलत कथनहरूको संभावित परिणाम उसको ठूलो आवश्यकताहरू समावेश स्वीकार्य हुदैन ।

३. यस्ता प्रकारका छलफलहरू, यदि तत्काल प्रयोग गर्न सकिने वित्तीय सूचनाको आधारशिला, सारयुक्त/सारभूतपूर्ण रूपमा तोकिएको संकेत (सन्दर्भ) को आधारशिला (Frame) लेखापरीक्षकलाई उपलब्ध गराउँदछ । यदि लागू गर्न सकिने वित्तीय सूचना आधारशिला (Framework) तथ्यगत अवधारणामा समायोजन गरी छलफल गरिएन भने, ती विषयहरू अनुच्छेद २ मा तोकिए बमोजिम लेखापरीक्षकलाई यस्ता तोकिएका आधारशिला (Frame) उपलब्ध गराउँदछ ।

४. लेखापरीक्षकको तथ्यगतरूपमा निर्धारित विषय व्यवसायीक लेखाजोखाको विषय हो, र यो लेखापरीक्षकको वित्तीय सूचनाको आवश्यकता वित्तीय विवरणमा प्रयोगकर्ताको ज्ञान (बोध) ले प्रभाव पारेको हुन्छ । यो प्रसङ्गमा, लेखापरीक्षकलाई ती प्रयोगकर्ताको रूपमा अनुमान गर्न सकिन्छ की :

- क. व्यवसायको भरपर्दो ज्ञान भएको वा आर्थिक गतिविधिहरू वा लेखापरीक्षण गर्ने वा यथोचित पारिश्रमिक ढंगले वित्तीय सूचनाहरूको विवरणहरू अध्ययन गर्ने इच्छुक,
- ख. वित्तीय विवरणहरूको तयारी, प्रस्तुती र तथ्यगत मापदण्डतामा लेखापरीक्षण गरिएको बुझ्न सक्ने,
- ग. रकमहरूको मापदण्डमा अनिश्चितताको अन्तरनिहित मापदण्डको जानकारी अनुमान, भविष्यका घटनाहरूका आधारमा विचार र निर्णय,
- घ. वित्तीय विवरणहरूमा भएको सूचनाहरूको आधारमा यथार्थपरक आर्थिक निर्णयहरू तयार गर्ने ।

५. तथ्यगतरूपका अवधारणा लेखापरीक्षकको योजना र गरीने लेखापरीक्षण दुवैमा लागू गरीन्छ र यदि कुनै वित्तीय विवरणहरूमा वा लेखापरीक्षणको प्रतिवेदनमा गलत विवरणहरू वा नसुधारीएका त्रुटिपूर्ण विवरणहरू भएमा सोको प्रभाव पहिचान गरी मूल्याङ्कन गर्नु हो, (स्रोत : अनुच्छेद क १.) ।

६. लेखापरीक्षणको योजनामा, लेखापरीक्षकले गलत विवरणहरूको बारेमा निर्णय गर्दछन जुन विचारगर्नु पर्ने सारवान विषय हुनेछन, त्यस्ता निर्णयहरू निम्न अनुशारको आधारमा दिईन्छ :-

क. निर्धारित प्रकृति, समय वा जोखिम निर्धारण सम्मको कार्यविधि,

ख. सारयुक्त/सारभूत रूपमा गलत विवरणहरूको जोखिम पहिचान गर्नु वा निर्धारण गर्नु,

ग. लेखापरीक्षणको प्रकृति, समय र व्याख्या निर्धारण गर्नु र अन्य कार्यविधि अपनाउनु ।

तथ्यगतरूपमा निर्धारण तब हुन्छ जब लेखापरीक्षकको योजनाले आवश्यकता अनुशार नसुधारीएको गलत विवरणहरू तोकिएको भन्दा तल्लो रकम स्थापित गर्दैन, बेग्ला बेग्लै वा सामुहिकरूपमा सधै त्यो अभौतिक रूपमा गणना हुनेछ । केही गलत विवरणहरूसंग सम्बन्धित परिस्थितिहरू लेखापरीक्षकले तीनिहरूलाई विषयहरूको रूपमा गणना गर्ने कारण हुन सक्दछन, यदि तीनिहरू तथ्यगतरूपमा कमि भए पनि हुन्छ । यद्यपी लेखापरीक्षकको कार्यविधि योजनालाई गलत विवरणहरू भनी दोष लगाउनु व्यवहारीक हुदैन, तिनीहरूको प्रकृति अनुशार तिनीहरू पुरै विषयहरू हुन सक्दछन, लेखापरीक्षकले आकारमा मात्र होईन कि जव वित्तीय विवरणहरूको गरीने प्रभाव मूल्याङ्कन असुद्ध वा गलत विवरणहरूमा, वा तिनीहरूले सृजना गरेका विषेश परिस्थितिहरूमा पनि ध्यान पुरयाउनु पर्छ ^२ ।

२ उदाहरणको लागि, वित्तीय विवरणहरूको तयारी र प्रस्तुतिकरणको आधारशिला" लेखापरीक्षणमान बोर्डले समायोजन गरेको, समायोजन गरीएको छ नाफामुखी

लागू हुने मिति

७. यो ने.ले.प.मा. नेपाल चार्टर्ड एकाण्टेन्ट्स संस्थाबाट अंग्रेजी संस्करण लागू भए अनुसार सोही मिति देखि यो ने.ले.प.मा. कार्यन्वयन हुनेछ ।

उद्देश्य

८. लेखापरीक्षकको उद्देश्यको अवधारणा तथ्यगतरूपमाव योजना र गरीने लेखापरीक्षणमा उपयुक्त तरीकाले लागू गर्नु हो ।

परिभाषा

९. नेपाल लेखापरीक्षणमानको उद्देश्यमा, सारपूर्णरूपको परिपालना भन्नाले लेखापरीक्षकले निर्दिष्ट गरेको रकम वा रकमहरु, तिनीहरु सबै स्पष्ट नभएका वा पत्ता नलागेको गलत विवरणहरु, उल्लंघन भएका तथ्यगत रूपमा सम्पूर्ण वित्तीय विवरणहरु, वित्तीय विवरणहरुमा कम्तीमा पनि सारयुक्त/सारभूत भन्दा सानो रूपमा उपयुक्त संभाव्य तरीकाले कमि गर्नु हो । यदि लागू गरीने भएमा, तोकिएको पूँजी वा पूँजीहरु तथ्यगत रूपमा थोरै वा विपेश प्रकारको कारोवारको प्रकृति, मौज्दात खाता वा जानकारी लेखापरीक्षकले निश्चित गर्दछन ।

आवश्यकता:

लेखापरीक्षको योजनाको रूपमा निर्धारित सामाग्रीहरु र गरिने सारयुक्त/सारभूत निणर्य

१०. जव सबै ठांडमा लेखापरीक्षकको रणनीति लागू हुन्छन, वित्तीय विवरणहरुको लागि सम्पूर्ण रूपमा लेखापरीक्षकले सारयुक्त/सारभूत रूपमा निर्धारण गर्नु पर्दछ । यदि व्यवसायको विशेष परीस्थितीहरु छन

निकायको रूपमा लगानीकर्ताले व्यवसायलाई जोखिम पूँजी उपलब्ध गराएका हुन्छन, वित्तीय विवरणहरुको प्रावधानहरुले लगानीकर्ताको आवश्यकताहरु पुरागरेको हुन्छ, तथा अन्य प्रयोगकर्ताको आवश्यकताहरु पनि पुरा गर्नु पर्दछ जुन वित्तीय विवरण संतोष जनक हुन्छ ।

भने त्यहाँ एउटा वा धेरै विशेष कारोवारका किसिमहरु, खाता मौजात वा सार्वजनिक भएका कारोवारहरु सारयुक्त/सारभूत भन्दा गलत विवरणहरुका थोरै पूँजीहरु वित्तीय विवरणहरु पूर्ण रुपमा मिल्ने गरी अनुमान गरिएका, प्रयोगकर्ताले आर्थिक निर्णयहरुको आधारमा लिएको वित्तीय विवरणहरु, लेखापरीक्षकले गर्न सक्ने तह वा तहहरु निर्धारित गरे बमोजिम ती विशेषकारोवार, खाता मौजात वा जानकारीहरुमा लागू हुन्छन । (स्रोत: अनुच्छेद क२ – क११)

११. लेखापरीक्षकले निर्धारण गरेको जोखिमयुक्त सारयुक्त/सारभूत रुपमा त्रुटिपूर्ण विवरणहरु निश्चित गर्न वा प्रकृति, समय वा भविष्यको लेखापरीक्षण कार्यविधिको उद्देश्यको लागि गरीने वस्तुहरुको निर्धारण गर्नु पर्दछ ।

लेखापरीक्षण कार्यको प्रगतिको दोहऱ्याउनु पर्ने

१२. लेखापरीक्षकले पूर्ण रुपमा वित्तीय विवरणहरुको लागि सामाग्रीहरु दोहऱ्याउनु पर्दछ (र यदि सारयुक्त/सारभूतको तह वा तहहरु कारोवारका विशेष किसिमहरु खाता मौजातहरु वा जानकारीहरु लागू गर्न सकिने भए) लेखापरीक्षण गर्ने समयमा आएका घटनाका जानकारीहरुमा लेखापरीक्षक सावधान हुनुपर्छ किनभने लेखापरीक्षक विभिन्न रकम (वा रकमहरु) शुरुमै निर्धारण गर्नुपर्दछ (स्रोत: अनुच्छेद क१३)

१३. यदि लेखापरीक्षकले सम्पूर्ण वित्तीय विवरणहरु निम्नतम तथ्यगत रुपमा टुङ्ग्याउँदछन भने (र, यदि लागू हुन सक्ने भए, सारयुक्त/सारभूतपूर्णको तह वा तहहरु विशेषप्रकारका कारोवारहरु, मौजात खाता वा सार्वजनिक जानकारीहरु) तीनिहरु प्रारम्भमा निर्धारण गर्दा राम्रो हुन्छ, लेखापरीक्षकले निर्धारित गर्नु पर्दछ की यो तथ्यगतरुपमा दोहोर्याउनु आवश्यक छ र प्रकृति, समय र अन्य लेखापरीक्षक कार्यविधी उपयुक्तसंग अगाडि बढाउनु राम्रो हुन्छ ।

अभिलेखीकरण :

१४. लेखापरीक्षकले तपशिल अनुशासकका रकमहरु र विचारणीय तथ्यहरु निर्धारित लेखापरीक्षण अभिलेखीकरणमा मिलाउनु पर्दछ ३।
- क. सम्पूर्ण रुपमा वित्तीय विवरणहरुको तथ्यगतता (स्रोत: अनुच्छेद १०)
- ख. यदि लागू हुने भए, सारयुक्त/सारभूतताको तह वा तहहरु विशेष किसिमका कारोवारहरु, खाता मौज्जातहरु वा जानकारीहरु (स्रोत: अनुच्छेद १०)
- ग. गरिने तथ्यगत कार्य (स्रोत: अनुच्छेद ११) र
- घ. क देखि ग लेखापरीक्षकको प्रगतिमा केही दोहोरयाउनु (स्रोत: अनुच्छेद १२-१३)

लागू गर्न सकिने र अन्य गहन व्याख्यात्मक कार्य

तथ्यगतता तथा लेखापरीक्षको जोखिम (स्रोत: अनुच्छेद ५)

- क१. वित्तीय विवरणहरुको लेखापरीक्षण शुरु गर्नु, लेखापरीक्षकको समग्र उद्देश्यहरु उपयुक्त विस्वास प्राप्त गर्ने सम्बन्धि कार्य हो जबकी आर्थिक विवरणहरु सम्पूर्ण रुपमा गलत विवरणहरुबाट स्वतन्त्र छन् ताकी जालसाज वा गल्तीका कारणले लेखापरीक्षकले विचार व्यक्त गर्न असमर्थ हुन्छन्, जब वित्तीय विवरणहरु तयारी गरीएका हुन्छन् सबै तथ्यहरु लिँदा, लागू गर्न सकिने वित्तीय विवरणहरुको आधारशिला अनुशासक वा वित्तीय विवरणहरुको प्रतिवेदनमा वा नेपाल लेखापरिक्षणमानको आवश्यकता अनुसार लेखापरीक्षकको निष्कर्ष अनुसार^४ लेखापरीक्षकले उपयुक्त भरोसायुक्त जानकारी प्राप्ती गर्दछन् ।

३ ने.ले.प.मा. ४५० "अनुच्छेद १६"

४ ने.ले.प.मा.२३०, लेखापरिक्षकको तयारी " अनुच्छेद ८-११, तथा क६

लेखापरीक्षकले प्रर्याप्त, उपयुक्त लेखापरीक्षण प्रमाण लेखापरीक्षण जोखिम न्यून गर्न स्विकार योग्य शुक्ष्म तहमा प्राप्ती गर्दछ^५ । लेखापरीक्षण जोखिम त्यस्तो जोखिम हो जसले अमिल्दो रूपमा बोलेका लेखापरीक्षकका विचारहरु/रायहरु वित्तीय विवरणहरु तथ्यगत रूपमा गलत तरिकाले रहन्छन् । लेखापरीक्षण जोखिम एउटा गलत विवरण र शुक्ष्म जोखिम तथ्यको कार्य हो^६ । सारयुक्त/सारभूतपूर्ण रूपमा वा लेखापरीक्षण जोखिमहरु लेखापरीक्षकबाट विशेषरूपमा विचार गरीएका हुन्छन् । जब:

- क. सारयुक्त/सारभूत जोखिम त्रुटिपूर्ण विवरणहरु पहिचान र निर्धारण गरीएका हुन्छन^७
- ख. निर्धारित प्रकृति, समय, र अरु लम्बिएका लेखापरीक्षण कार्यविधीहरु^८ र
- ग. नसच्याईएका गलत विवरणहरुको प्रभावको मूल्यांकन, यदि कुनै, वित्तीय विवरणहरुमा^९ वा लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनमा^{१०} राखिएका लेखापरीक्षकका रायहरु हुन्छन^{११} ।

५ ने.ले.प.मा. २००, स्वतन्त्र लेखापरीक्षकका सम्पूर्ण उद्देश्यहरु तथा नेपाल लेखापरीक्षणमान अनुसार लेखापरीक्षणमा लेखापरीक्षणको आचरण" अनुच्छेद ११

६ ने.ले.प.मा. २००, अनु. १७

७ ने.ले.प.मा. २००, अनु. १३ (ग)

८ ने.ले.प.मा. ३१५, सारभूतको गलत विवरणको जोखिम यसको अस्तित्व र वातावरणको पहिचान एवं निर्धारण

९ ने.ले.प.मा. ३३०, " निर्धारित जोखिमहरुमा लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व "

१० ने.ले.प.मा. ४५०

११ ने.ले.प.मा. ७००, वित्तीय विवरणहरुमा विचारहरुको ढांचा मा प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण गर्नु ।

लेखापरीक्षण योजनामा तथ्यगत निर्धारण र सो निर्धारणको कार्यान्वयन

सार्वजनिक क्षेत्र व्यवसायहरूमा विपेश भूमिका (विचारणीय) (स्रोत:अनुच्छेद १०)

क२. सार्वजनिक क्षेत्रका व्यवसायमा, निकायहरू वा नियमाकहरू प्रायः वित्तीय विवरणहरूका पहिलो प्रयोगकर्ता हुन्छन् । यतिमात्र होइन, वित्तीय विवरणहरूको प्रयोग अन्य निर्णयहरू गर्न भन्दा आर्थिक निर्णयहरू गर्न गरिएका हुन्छन् । निर्धारण गरीएको वस्तुहरूको सम्पूर्ण रूपमा वित्तीय विवरणहरूको लागि (वा, यदि लागू गर्न सकिने भए, वस्तुहरूको तह वा तहहरू विपेश प्रकारका कारोवार, खाता मौज्जातहरू वा जानकारीहरू) सार्वजनिक क्षेत्रका व्यवसायहरूको लेखापरीक्षण वित्तीय विवरणहरू, कानून, नियमहरू वा अन्य आधिकारीक विवरणहरू तीनिहरूबाट प्रभावित भएका हुन्छन, र निकायहरूको लागि सार्वजनिक क्षेत्रका कार्यक्रमहरू, वित्तीय सूचनाहरू आवश्यक हुन्छ ।

तथ्यगतरूपमा वित्तीय विवरणहरू निर्धारणमा सतहको मापदण्डको सम्पूर्ण रूपमा प्रयोग (सन्दर्भ : अनुच्छेद १०)

क३. निर्धारण गरीएका तथ्यहरूहरूले व्यवसायीक निर्णय गर्नमा समावेश भएर अभ्यास गरिएका हुन्छन् । शुरुवातकै अवस्थामा प्रायः गरी छानिएका सतहका निर्णयमा सम्पूर्ण प्रतिशतहरू वित्तीय विवरणहरूमा लागू हुन्छन् ।

तथ्यहरूबाट प्रभावित हुन सक्ने पहिचान भएका उपयुक्त स्थापित निर्णयहरू निम्न अनुशार समावेश गरीएका छन

- वित्तीय विवरणहरूका अंग/तत्वहरू (Elements) (उदाहरणको लागि सम्पत्ति, दायित्व, समन्याय, आम्दानी, खर्चहरू)
- वा, प्रयोगकर्ताको विचार गरेका केही विषयहरू विपेश व्यवसायको ध्यान दिने वित्तीय विवरणको लक्ष्य तर्फ उन्मुख (उदाहरणको लागि वित्तीय सम्बन्धि गरीने कार्यको मूल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले प्रयोगकर्ता नाफा, आम्दानी वा खुद सम्पत्तिहरूमा उन्मुख भएको हुन्छ) ।

- व्यवसायको प्रकृति, जहाँ व्यवसाय आफ्नो जिवन चक्रमा हुन्छ वा उद्योग वा व्यवसाय आर्थिक वातावरणमा संचालित हुन्छन ।
- व्यवसायको स्वामित्वको संरचना वा लगानी गर्ने व्यवस्था (उदाहरणको लागि, यदि व्यवसायमा पूर्ण रुपमा लगानी सम्पत्ति भन्दा ऋणमा छ भने प्रयोग कर्ताले सम्पत्तिमा बढि जोड गर्न सक्दछ वा व्यवसायको आम्दानी भन्दा तिनीहरुमा दावी गर्दछ) र
- स्थापित मान्यतामा साधरण उत्तारचढाव (The relative volatility of the benchmark)।

क४. स्थापित मान्यताहरुको, उदाहरणकोरुपमा व्यवसायको उपयुक्तता, व्यवसायको परिस्थितीमा आधारित हुन्छ, जनिएको आम्दानीको तह समायोजित जस्तै: कर भन्दा अगाडिको नाफा, जम्मा आम्दानी, कुल नाफा वा जम्मा खर्चहरु, जम्मा बचत वा खुद सम्पत्तिको मूल्य । लगातार संचालित व्यवसायमा दायित्व तिर्नु भन्दा अगाडिको नाफा प्रायः नाफामुखी व्यवसायहरुमा प्रयोग गरीन्छ । जब संचालित व्यवसायको दायित्व तिर्नु भन्दा अगाडि अनिश्चित हुन्छ, अन्य सतहका निर्णयहरु बढि उपयुक्त हुन्छन, जस्तै - कूल नाफा वा जम्मा आम्दानीहरु ।

क५. स्थापित तहको छनौट गर्ने सम्वन्धमा, सम्वन्धित वित्तीय आँकडाहरु सामान्यतया प्रारम्भिक समयहरुमा समायोजित वित्तीय परीणामहरु वा वित्तीय अवस्थाहरुमा, आजसम्मको समय वित्तीय परीणाम वा वित्तीय अवस्थाहरु वा बजेट वा चालु समयमा अनुमानित समायोजित उल्लेखनिय परिवर्तनमा व्यवसायको परिस्थितिहरुका लागि गरीएको हुन्छन, (उदाहरणको लागि उल्लेखित व्यवसायको प्राप्ती गरीएको) वा जब उद्योग वा आर्थिक वातावरणमा व्यवसायको संचालन हुन्छ । उदाहरणको लागि, प्रारम्भिक अवस्थाको रुपमा, सम्पूर्णरुपमा वस्तुगत वित्तीय विवरणहरु लगातार संचालित विशेष व्यवसायको लागि दायित्व

भन्दा अगाडिको प्रतिशतमा आधारीत नाफा, घटनक्रमहरु अपवादको रुपमा घटिरहेको वा बढिरहेका त्यस्ता प्रकारका मुनाफामा बढवा दिन्छ, जसले लेखापरीक्षकलाई सम्पूर्ण रुपमा वित्तीय विवरणहरुमा निचोडमा पुर्याउन सक्दछ, त्यो धेरै उपयुक्तसंग सामान्यतय दायित्व भन्दा अगाडिको नाफा निर्धारित गरीएको विगतको आधारमा परिणामको नतिजा हुन्छ ।

क६. लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनमा वित्तीय विवरणहरु तथ्यहरूसंग सम्बन्धित हुन्छन । वित्तीय प्रतिवेदनको तयार गर्ने समयमा जव वित्तीय विवरणहरु बाह्र महिनाको तल माथिमा तयार गरीन्छ, त्यस्ता नयाँ व्यवसायको विषयहरु बन्दछन् वा वित्तीय प्रतिवेदनको समयमा परिवर्तन हुन्छन, सारयुक्त/सारभूतरुपका वित्तीय विवरणहरूसंग वित्तीय प्रतिवेदनहरु तयार गर्ने समयमा सम्बन्धित हुन्छन् ।

क७. प्रतिशतको निर्धारण स्थापित मान्यताहरूसंग सम्बन्धित व्यवसायिक निर्णयको अभ्यास हो । प्रतिशत र छानिएको स्थापित मान्यताहरु एक आपसमा सम्बन्धित छन् । त्यस्ता प्रतिशतहरु लगातार संचालित व्यवसायको दायित्व तिर्नु भन्दा अघिको नाफामा लागू गरिन्छ, जुन साधारणतया प्रतिशत लागू गरीने जम्मा आय (Revenue) भन्दा माथि हुन्छन । उदाहरणकोलागि लेखापरिक्षकले लगातार संचालनमा रहेको ठिक संग उत्पादनाशिल नाफामूखी व्यवसायमा पाँच प्रतिशत नाफा कर भन्दा पहिला समायोजन (विचार) (Consider) गर्न सक्दछ, जव लेखापरिक्षकले नाफा नकमाउने व्यवसायको एक प्रतिशत कुल जम्मा आय (Total Revenue) वा जम्मा खर्च लेख्न उपयुक्त हुन्छ । जवकि ठिक ठिक घटनाहरुले प्रतिशत तल माथि भएको देखिन्छ (Higher or lower percentages, however, may be deemed appropriate in the circumstances) ।

साना व्यवसाय सम्बन्धी जानकारी

क८. जव लगातार संचालित व्यवसायको दायित्व तिर्नु भन्दा अगाडिको नाफा उस्तै र सामान्य हुन्छ (मामुली हुन्छ) लगानीकर्ताले व्यवस्थापन गरेको व्यवसाय हुन सक्दछ, जव लगानीकर्ताले पारिश्रमिकबाट कर

तिर्नु भन्दा अगाडि धेरै नाफा लिन्छ, यस्ता नाफाहरु पारिश्रमिक भन्दा अगाडि वा कर भन्दा अगाडि धेरै उपयुक्त स्थापित मान्यताहरु हुन्छन ।

सार्वजनिक क्षेत्रका व्यवसायको जानकारी

क९. सार्वजनिक क्षेत्रको व्यवसायको लेखापरीक्षणमा, जम्मा लागत वा खुद लागत (खर्च काटिएको राजस्व वा खर्च काटिएको प्राप्ती) स्थापित तहका कार्यक्रमको कार्यमा ठिक हुन सक्दछ ।

जब सार्वजनिक क्षेत्रका व्यवसाय सार्वजनिक सम्पत्तिको निगरानीमा हुन्छ, त्यस्ता सम्पत्तिहरु उपयुक्त स्थापित सतहमा हुन्छन ।

तथ्यगतपूर्ण तह वा तहहरु विशेष कारोवारहरुका किसिमहरु, खाता मौज्दातहरु वा जानाकारीहरु : (स्रोत: अनुच्छेद १०)

क१०. वस्तुहरु जसले विशेष किसिमहरुका कारोवारहरुको, खाता मौज्दातहरु, वा जानाकारीहरुको एक वा धेरै अस्तित्व जनाउदछ, जुन गलत विवरणहरुको लागि तथ्यगत भन्दा तलको रकम सम्पूर्ण रुपमा वित्तीय विवरणहरु सुहाउदो रुपमा विश्वास गरीएका आर्थिक निर्णयहरुद्वारा प्रभावित प्रयोगकर्ताले वित्तीय विवरणहरुको आधारमा निम्न अनुशार समायोजित रुपमा लिन्छन :-

- कानून, नियमहरु वा लागू गरीने वित्तीय प्रतिवेदन आधारशिला (Financial Reporting Framework) प्रयोगकर्ताको अनुमानमा प्रभाव प्रदछन, सम्बन्धित मापदण्ड वा निश्चित विषयहरुको जानकारी (उदाहरणको लागि सम्बन्धित पक्षको कारोवार वा व्यवस्थापनको पारिश्रमिक वा सोही अनुसारको सुशासन बहनहरु)
- व्यवसाय संचालनमा उद्योगसंग सम्बन्धित मुख्य जानाकारीहरु (उदाहरणको लागि फार्मास्युटिकल कम्पनीको लागि अनुसन्धान र विकास गर्दाको खर्चहरु/लागतहरु)

- व्यवसाय व्यपारको विशेषअनुमानमा ध्यान केन्द्रित गर्नु जुन छुट्टै रूपमा सार्वजनिक गरीएका वित्तीय विवरणहरु (उदाहरणको लागि नयाँ खोलेको व्यवसाय)

क११. विचारणीय छ कि, व्यवसायको विशेष परिस्थितीमा, त्यस्ता कारोवारका किसिमहरु, खाता मौज्जातहरु, वा खुलाई सकिएका प्राप्त जानकारीहरुमा, लेखापरीक्षकले प्रयोग गर्नसक्ने विषयको रूपमा विचार गर्न सक्दछन वा त्यस्ता कार्य संचालनको अधिकार प्राप्त निकाय वा व्यवस्थापनले गरेका जरीमानाहरुमा अनुमान गर्दछन ।

तथ्यगत कार्य संचालन (स्रोत: अनुच्छेद ११)

क१२. लेखापरीक्षकको पुरै योजना छुट्टै गहन गलत विवरणहरुको मापदण्डमा त्यस्तो तथ्य देखिन्छ कि, समुष्ट रूपमा छुट्टाछुट्टै वस्तुहरुको गलत विवरणहरु वित्तीय विवरणहरुको तथ्यगत रूपमा त्रुटिस्थापनाका कारण हुनसक्दछन, र जाँच नगरिएको नजनिएको सम्भावित गलत विवरणहरुलाई कुनै स्थान हुँदैन । जनिएका तथ्यगत कार्य (जसलाई एक वा धेरै रकमहरुमा गनिएको हुन्छ) उपयुक्त तरीकाले तल्लो तहमा घटाउनको लागि व्यवस्था गरीएका संभाव्य समग्र रूपमा शुक्ष्मरूपमा त्रुटिपूर्ण जाँचबुझ नगरीएको गलत विवरणहरु, वित्तीय विवरणहरु सम्पूर्ण रूपमा वाहिरिएका वस्तुगत वित्तीय सामाग्रीहरु हुन । त्यसै गरीगरिने सारयुक्त/सारभूतकार्य त्यस्ता तथ्यगत सम्बन्धि तहमा निर्धारण गरिएका विशेष प्रकारका कारोवारहरु, खाता मौज्जातहरु वा सार्वजनिक जानकारीहरु उपयुक्त तरीकाले तल्लो तहमा घटाउनका लागि तयार गरीएका ती संभावित जुन समग्रमा नसच्चाईएका वा जाँचबुझ नगरीएका गलत विवरणहरु, विशेष किसिमका कारोवारहरु, खाता मौज्जातहरु वा जानकारीहरु सारयुक्त/सारभूत अवस्था पार भएका ती विशेष किसिमका कारोवारहरु, खाता मौज्जातहरु वा जानकारीहरु हुन । जनिएका सारयुक्त/सारभूतपूर्ण निर्धारण गरिने कार्य साधारण यान्त्रिक गणना होईन र त्यो व्यवसायीक निर्णयमा लागेको हुन्छ । यसमा लेखापरीक्षकको व्यवसायको बुझाईले प्रभाव पारेको हुन्छ, जोखिम लेखाजोखाको कार्यविधिहरुको समयमा जानकारीमा

भएको हुन्छ र गलत विवरणहरूको प्रकृती र प्रभाव पहिले गरीएको लेखापरीक्षणमा पत्ता लगाईएको लेखापरीक्षणको अनुमानहरू गलत विवरणहरूको सम्बन्ध तत्कालीन समयमा हुन्छ ।

लेखापरीक्षकको कामको प्रगतिको दोहऱ्याई हेर्नु :

क१३. सम्पूर्ण रूपमा वित्तीय विवरणहरूमा सारयुक्त/सारभूत (वा यदि लागू हुने भएमा, सारयुक्त/सारभूत रूपमा तह वा तहहरू विशेष किसिमहरूका कारोवारहरूको, खाताका मौज्जातहरू वा जानकारीहरू) लेखापरीक्षणको समयमा देखिएका परिवर्तित घटनाहरूको परिणाम दोहऱ्याउने आवश्यकता हुन्छ (उदाहरणको लागि, व्यवसायको कारोवार टुड्ग्याउने निर्णय), नयाँ जानकारी वा व्यवसायमा लेखापरीक्षकको बुझाई र गरीने अन्य लेखापरीक्षकको कार्यविधिहरूको परिणाम हो । उदाहरणको लागि, लेखापरीक्षणको समयमा देखा पर्ने वास्तविक वित्तीय परिणामहरू आधारभूतरूपमा फरक हुन्छन्, अनुमान वा कल्पना गरीएको समयको अन्त्यको वित्तीय परिणामहरू तिनीहरूको प्रयोग सुरुवातमा निर्धारित सम्पूर्ण सारयुक्त/सारभूत रूपमा वित्तीय विवरणहरूमा लेखापरीक्षकले दोहोर्याउन प्रयोग गर्दछन् ।